

Aktivizam u modi Vivienne Westwood kao polazište za projektiranje kolekcije odjeće

---

Bartolec, Patricia

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:887028>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-22**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**AKTIVIZAM U MODI VIVIENNE WESTWOOD KAO
POLAZIŠTE ZA PROJEKTIRANJE KOLEKCIJE ODJEĆE**

Patricia Bartolec

Zagreb, rujan 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

ZAVRŠNI RAD

**AKTIVIZAM U MODI VIVIENNE WESTWOOD KAO POLAZIŠTE ZA
PROJEKTIRANJE KOLEKCIJE ODJEĆE**

Mentorica: izv.prof. dr. sc. Irena Šabarić

Patricia Bartolec

Matični broj: 11160/tmd

Zagreb, rujan 2021.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
Department of Textile and Clothing Design

FINAL THESIS

**ACTIVISM IN VIVIENNE WESTWOOD'S FASHION AS A STARTING
POINT FOR DESIGNING A FASHION COLLECTION**

Mentor: Assoc. Prof. dr. sc. Irena Šabarić

Patricia Bartolec

Identification number: 11160/tmd

Zagreb, September 2021.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 45

Broj slika: 30

Broj literaturnih izvora: 12

Broj likovnih ostvarenja: 8

Članovi povjerenstva:

1. Doc.dr.sc. Renata Hrženjak, predsjednica
2. Izv.prof.dr.sc. Irena Šabarić, članica
3. Doc.art. Josipa Štefanec, članica
4. Doc.dr.sc. Blaženka Brlobašić Šajatović, zamjenik članice

Datum obrane završnog rada: 09.09.2021.

IZJAVA O AUTORSTVU ZAVRŠNOG RADA

Ovim potvrđujem da sam osobno napisao/la diplomski/završni rad pod naslovom:

AKTIVIZAM U MODI VIVIENNE WESTWOOD KAO POLAZIŠTE
ZA PROJEKTIRANJE KOLEKCIJE ODJEĆE

i da sam njegov/a autor/ica.

Svi dijelovi rada, podaci ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima (mrežni izvori, udžbenici, knjige, znanstveni, stručni članci i sl.) u radu su jasno označeni kao takvi te su navedeni u popisu literature.

Patricia Bartolec

(ime i prezime studenta)

(potpis)

Zagreb, rujan 2020.

Sadržaj

SAŽETAK

1. UVOD	1
2. TEORIJSKI DIO	2
2.1. Tko je Vivienne Westwood?	2
2.2. Preobrazba kućanice u radikalnu dizajnericu	3
3. PUNK SUBKULTURA U MODI	4
4. NAJZNAČAJNIJE KOLEKCIJE	8
4.1. The Pirate	8
4.2. Witches	10
4.3. Portrait	11
4.4. Anglomania	12
4.5. Café Society	14
4.6. On Liberty	15
5. AKTIVIZAM I ODRŽIVOST U MODI	16
5.1. Anti-konzumerizam je novi konzumerizam	17
6. EKSPERIMENTALNI DIO	19
6.1. " <i>Sustainably Naked</i> " kolekcija	19
6.2. Moodboard	19
6.3. Opis kolekcije	21
6.4. Finalni prikaz kolekcije	23
6.5. Konstrukcija i modeliranje odabrane odjevne kombinacije	31
6.6. Izrada izabranog odjevnog predmeta	40
7. ZAKLJUČAK	41
8. LITERATURA	43

Sažetak

Tema ovog završnog rada je stvaralaštvo Vivienne Westwood i njen aktivizam na modnoj sceni. Rad se sastoji od teorijskog i eksperimentalnog dijela. U teorijskom dijelu opisan je i analiziran život i rad dizajnerice kroz odabrane kolekcije i punk pokret. U eksperimentalnom dijelu izrađene su skice, projektni crteži i ilustracije kolekcije. Sastoje se od likovnih i digitalnih ilustracija koje tvore kolekciju inspiriranu radom Vivienne Westwood.

Ključne riječi

Vivienne Westwood, aktivizam, punk, subkultura, moda, povijesni kostimi, radikalna dizajnerica, senzualnost, Malcolm McLaren, održivost u modi, kolekcija

Abstract

The theme of this final paper is Vivienne Westwood's key work and activism in fashion. The work consists of a theoretical and an experimental section. In the theoretical part, the designer's life and work are described and analyzed through chosen collections and the punk subculture. In the experimental part, a collection inspired by the designer is created using sketches, project drawings and illustrations. The already stated art works consist of digital illustrations which create an autonomous fashion collection.

Key words

Vivienne Westwood, activism, punk, subculture, fashion, historical costumes, radical designer, sensuality, Malcolm McLaren, sustainability in fashion, collection

1. Uvod

Ovaj rad bavi se stvaralaštvom dizajnerice Vivienne Westwood. Istražuje njezine težnje u kontekstu oblikovanja odjeće i preispituje njezinu vjerodostojnost u dizajnu i etičkoj konzumaciji suvremene mode.

Promatraju se njezini odnosi sa obitelji, posebice sa Malcolmom McLarenom, koji je imao veliku ulogu u stvaranju njezinih prvih kolekcija. Punk subkultura je uvelike inspirirala dizajnericu, osobito tijekom dizajniranja odjeće u trgovini "Sex". Stoga je i jedan dio rada posvećen upravo toj kontrakulturi koja je promijenila dotadašnje ustajale običaje u političkom, socijalnom i kulturalnom kontekstu. Analizirane su dizajneričine najznačajnije kolekcije koje su obilježile modni svijet, poput "The Pirate", "Witches", "Portrait", "Anglomania", "Café Society" i "On Liberty". Obilježje koje se javlja u njima je dekonstrukcija siluete ili krojeva. Provlače se teme seksualnosti, provokacije, aktivizma i važnosti *haute couture* proizvodnje.

U okviru aktivizma i održivosti preispituje se anti-konzumeristički stav koji Vivienne prakticira, dok je ona sama na položaju u konzumerističkom svijetu koji promovira iskorištavanje jeftine radne snage i stvara tekstilni otpad.

Prilikom istraživanja korištena je literatura Jane Mulvagh "Vivienne Westwood: An Fashionable Life", te znanstveni članci Jeana Clarkea i Robina Holta "Considered Consumption: Vivienne Westwood and the Ethics of Consuming Fashion", kao i "Today Your Style, Tomorrow The World: Punk, Fashion and Visual Imaginary", autora Paula Guerre i Henrique-a Grimaldi-ja Figuereda.

2. Teorijski dio

2.1. Tko je Vivienne Westwood?

Nepredvidljiva, nekonvencionalna i radikalna britanska modna dizajnerica rođena je 1941. godine u malom engleskom gradiću pod nazivom Glossop. Potječe iz skromne obitelji. Prilikom jednog intervju-a Vivienne govori kako je rođena u gradu u kojem nisu postojale umjetničke galerije, u kojem nikada nije izašla u kazalište. Sve se to za nju mijenja kada se sa svojom obitelji seli u Harrow [1].

Westwood je bila prvo dijete Dore i Edwarda Balla. Kako saznajemo iz knjige, *Vivienne Westwood: An Unfashionable Life*, autorice Jane Mulvagh, Vivienne je oduvijek bila željna pažnje. Nakon rođenja njezinog brata i sestre, u njoj se javljaju osjećaji gorčine i ljubomore. Iako su takvi osjećaji normalno javljaju kod djece, nekoliko situacija koje će se dogoditi u budućnosti natjerati će je da ponovo osjeća iznimnu ljubomoru i konkurenciju prema određenim ženskim osobama. Djetinjstvo im je bilo prožeto ratnim zbivanjima i bombardiranjima britanskih gradova. Nakon zavšetka rata, uslijedila je kriza. S vremenom se situacija stabilizirala, pa si je obitelj Swire mogla priuštiti i neke "luksuznije" stvari, što je u ono vrijeme bio na primjer, vlastiti automobil. Majka je često šivala haljine za sebe i svoje kćeri od ostataka tkanine koje je nalazila u tvornici u kojoj je svojevremeno radila. Nikada nije smatrala da je učenje bilo od iznimne važnosti za njezinu djecu. Međutim, ono što je Vivienne naslijedila od nje bio je smisao za modu i dobar stil [1]. Westwood je tijekom svog djetinjstva često pružala otpor. Kako ističe u jednom intervjuu, od ranih je godina naučila biti samostalna i reagirati suprotno od onoga što je smatrano normalnim. Bila je iznimno inteligentna, zanimao ju je sport, matematika i naravno umjetnost, kojoj je posvećivala i dodatno vrijeme nakon nastave. Činilo se kako je Vivienne bila samouvjerenija i svjesna svog dobro izgleda. Međutim nije sebe smatrala toliko lijepom [1].

Vivienne je interes za modu počela pokazivati već u mladim danima. Voljela je iskazivati svoju kreativnost i osobnost kroz odjeću. Prisjeća se kako je često dolazila iz škole sa komadima tkanina koje bi onda sašila i nosila. Bila je provokativna i željna pažnje. Čak je i školsku uniformu prenamijenila po svom ukusu. Suzila je suknju u struku i napravila prorez na stražnjem dijelu, a grudnjak je dodatno podstavila, tvoreći tako zanosnu figuru sa oblinama. Njezine težnje iz djetinjstva vidljive su u kasnijem radu. U odjeći koja otkriva previše gole kože, sa korzetom

koji stanjuje struk, dok je naglasak na ženskim atributima. Kada je ušla u tinejđerske godine, počela se odijevati u skladu sa svojim godinama. Voljela je haljine, talijansku modu, američke *bobby socks*, a torbu bi uvijek uskladila s odjevnom kombinacijom.

Po završetku školovanja mlada je Vivienne odlučila da je akademsko obrazovanje ne zanima. Povremeno je radila honorarne poslove samo u svrhu zarade. Nakon što se obitelj preselila u London, Westwood se u potpunosti pogubila u svojim ciljevima. Šesnaestogodišnjakinja se u novom okruženju osjećala nesigurno. Prije nego što su se ona i Malcolm susreli, 1961. upoznaje Dereka Johna Westwooda. Derek je bio samouvjeren, zgodan i strastven. Oboje su voljeli Rock 'N' Roll glazbu, koja ih je inspirirala. Iako ju je Derek uvijek volio i uvijek sve pružao, Vivienne je pomalo bila i razočarana. Gledajući svog brata Gordona koji upisuje umjetničku akademiju i slijedi svoje snove, osjećala se zarobljeno u tom odnosu. Tek tada je shvatila da se njezin život pretvorio u predvidljivu ljubavnu priču, što je u njoj izazivalo tjeskobu [1].

2.2. Preobrazba kućanice u radikalnu dizajnericu

Vivienne 1965. godine upoznaje Malcolma Roberta Andrewa McLarena u noćnom klubu u kojem je radila. Iste godine, raskida brak sa Derekom. Kada je upoznala Malcolma, kao da se svijet promijenio za nju i počela su joj se otvarati mnoga vrata koja će je uvesti u modni svijet. Vivienne se iz uloge dobre kršćanke i kućanice preobrati u ulogu krojačice i dizajnerice koja je svojom odjećom radikalno izražavala političke stavove [1].

Bila je očarana njegovim političkim pristupom umjetnosti. Nakon dvogodišnjeg prijateljstva, McLaren i Westwood su započeli, moglo bi se reći, bezosjećajni seksualni odnos. Zbog trauma iz djetinjstva Malcolm je često imao histerične ispade. Žudio je za pažnjom, a Vivienne se koliko god to bilo neobično za čuti, divila njegovoj agresiji. S druge je strane Vivienne bila iznimno manipulativna i izazovna. Iz jednog razgovora sa njom, saznajemo kako je često hodala po kući bez odjeće, a njega je pomisao na odnos sa starijom ženom dodatno izazivao [1].

Slika 1.) Vivienne Westwood i Malcolm McLaren, 1974. [5]

3. Punk subkultura u modi

Pojava punka u zapadnjačkoj kulturi utjecala je na sve tadašnje sfere: glazbu, modu, dizajn, pa čak i politiku. Iako su o korijenima tog utjecajnog pokreta vode brojne debate, jasno je da je pokret populariziran od strane nekoliko mladih buntovnih britanskih individualaca. Međutim, Amerikanci su u to vrijeme sebi prisvajali zasluge. Nije na odmet reći da su prvi punk bendovi bili upravo britanci – tada mali Sex Pistolsi i drugi suparnički bendovi [1]. Vivienne Westwood bila je jedna od glavnih predstavnica punk subkulture u modi. Stoga je punk subkultura iznimno važna komponenta u ovom radu. Taj stil pratiti će je u njezinoj dizajnerskoj karijeri, ali i inspirirati da oblikuje najuspješnije modne kolekcije.

Iako se umanjuje utjecaj ovog pokreta, kasnije će se pokazati kako je punk imao utjecaja ne samo na kulturalni i simbolički aspekt, već je promijenio svrhu kulture i osigurao preporod društva [2]. Kako bi mogli bolje shvatiti utjecaje ovog pokreta na modni svijet, prvo moramo objasniti njegovu svrhu i nastanak. Jedan od zajedničkih ciljeva svih subkultura je otpor. Otpor se očituje kroz odjeću koju nose, glazbu koju slušaju i specifičnom artikulacijom. Najviše se razgovora vodi oko odjeće kroz koju se izražavaju. Sociolog Dick Hebdige smatra kako se

subkultura identificira kroz posjedovanje i korištenje određenih objekata. Svaka subkultura stoji iza svoje ideologije, koja najčešće objedinjuje i specifični način života koji nudi rješenje za određene probleme i situacije [3]. Paula Guerra i Henrique Grimaldi Figueredo u članku "*Today Your Style, Tomorrow The World: punk, fashion and visual imaginary*", naglašavaju kako je imperativ na procesu stilizacije punk izgleda. Osoba koja nije pripadnik punk subkulture, a nosi detalje tog stila, ne može se smatrati pripadnikom te subkulture. Njihov je stil iznimno dobro promišljen kako bi slao specifičnu poruku kolektivnog identiteta. U kontekstu ideologije, punk se može gledati kroz tri dimenzije – umjetnička, ekonomska i socijalna [4]. Iako hippie pokret koji se javlja u tom period nije uspio, imao je slične težnje kao i punk, a to je negacija tradicionalnih vrijednosti svakodnevnog života. Stoga je punk bio svojevrsni odgovor na hippie pokret [5]. On je svojom pojavom u zapadnjačkoj kulturi najavio raskid tadašnjeg socijalnog poretka. To se ponajviše očitivalo kroz modu i glazbu [6].

Punk se javlja u razdoblju velikih kriza i nezaposlenosti. Zato je i bio povezan u negativnom kontekstu, a cilj mu je bio samo potaknuti pojedinca da promisli o vladajućoj socijalnoj strukturi. Anarhistička, nihilistička i ekspresivna agresija dovela je u pitanje socijalne poretke. Možemo reći da je punk rezultat radničke klase poslijeratnog perioda, kada je nada u bolje sutra bila u potpunosti isprana. Kontrakultura obiluje ekscesivnim seksizmom potaknutim alkoholom. U kontekstu glazbe, punk je izgurao rock glazbu sa radio postaja sedamdesetih godina. U to vrijeme javljaju se mnogobrojne neovisne glazbene kompanije i bendovi. Hebdige smatra kako je punk žanr esencijalna glazba koja je predstavljala osobni pečat maloljetnika. Na primjeru velikih Sex Pistolsa prikazati će se neke težnje te kontrakulture. Neke od glavnih karakteristika kojima su se predstavljali bili su negacija osjećaja, zabave i budućnosti. Provokacija i otpor se općenito javljaju među mladima. Međutim, takav trend kasnih 70-ih godina vezan je uz političke i socijalne promjene. U tom razdoblju konzumacija opojnih droga nikada nije bila veća. Osjećaj beznađa još je više poticao pretežito mlade buntovnike na različite obrasce ponašanja. Malcolm McLaren vodio je bend od samih početaka. Kreirao je antagonistički sastav koji je utjecao na medije, kao i na buduće modne i glazbene stilove. S pojavom punka javlja se i određena doza opsjednutosti sa seksualiziranim i provokativnim radnjama u području glazbe i mode. Takve tendencije možemo dijelom povezati i sa dadaizmom koji zapravo cijelim svojim postojanjem potiče subverziju i provokaciju. Provokacija je vidljiva na primjerima "*ready-made*" predmeta,

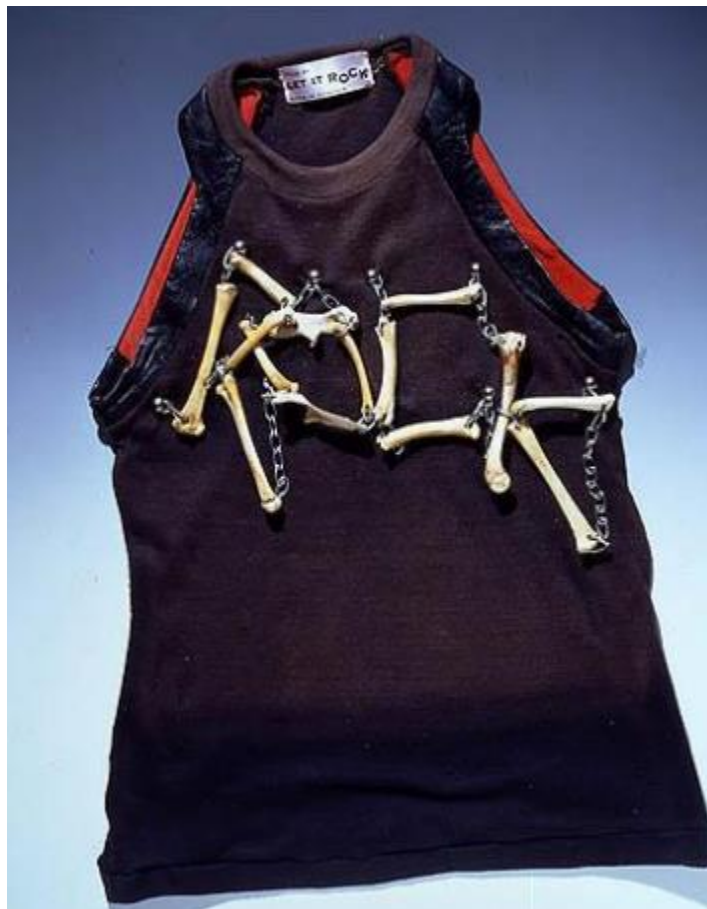
koji nagovaraju svoju publiku da se podrede umjetničkoj instalaciji koja gledajući iz realne perspektive je već postojeći uporabni predmet koji je predstavljen kao umjetničko djelo [5].

Vivienne Westwood i Malcolm McLaren, kao i mnogi umjetnici u to doba, bili su pod utjecajem libertarijanske ideologije, točnije Situacionističke internacionale. Taj naziv stvoren je 1957. godine u Italiji. Tri grupe umjetnika potaknuli su razmišljanja o institucionalnoj umjetnosti. Njihov argument je da umjetnost mora biti revolucionarna, u protivnom nije umjetnost.

Kada su tek otvorili svoju trgovinu punk ploča i odjeće, Westwood i McLaren nazvali su je "*Too Fast to Live, Too Young to Die*", tvoreći tako idealan prostor za *teddy-boys* i punk obožavatelje. Kožni odjevni predmeti i majice sa erotskim ilustracijama su na taj način stvorili definiciju punk stila u modi, koja se u pozamašnoj mjeri odnosila na sve seksualizirano i provokativno. Stoga i trgovina ubrzo dobiva naziv "*Sex*". Takav pristup privlačio je mlade buntovnike i svojevrсно otvorio eru kreativnosti i slobode. Lateks je postao primarni materijal od kojeg je Vivienne stvarala odjeću, tvoreći tako jednu potpuno novu estetiku, te zaobilazeći granice komfora. Dekonstrukcija i kaos ušli su u modni svijet i predstavili novu ideju u tada zaostaloj tradicionalnoj stvarnosti. Osim što se bavila dekonstrukcijom već kupljenih *ready-to-wear* predmeta, Vivienne ih je deformirala i dodatno obogatila vulgarizmima. Međutim, jedna od najpopularnijih odjevnih predmeta koje je stvorila, bila je crna majica bez rukava sa našivenim pilećim kostima i nadodanim lancima koji su tvorili riječ "*rock*". Razina provokativnosti bila je iznimno visoka, do te granice da se usudila kreirati majicu Sex Pistolsa sa ilustracijom golog tinejdžera okruženog slovima koji simboliziraju prezervative [5].

Stvaranje takvih predmeta predstavljalo je slobodu i prostor za inovacije. Iznimno je zanimljivo da što su odjevni predmeti bili neukusniji i provokativniji, to su bili više traženi. Samim time, možemo zaključiti da su provokativnost i seks uvelike utjecali na punk u kontekstu mode. Zašto? Mladi su bili očajni i osjećali se zarobljeno u svojem neperspektivnom svijetu. Nedostajala im je nekakva vrsta slobode i ekspresije. Zato se punk pokret u modi smatra svojevrsnim oslobađanjem od ustajalih modnih oblika i načinom ekspresije vlastitih osjećaja kroz deformaciju oblika i materijala. Međutim, osim što je takva moda predstavljala slobodu, služila je i kao platno za aktivizam kroz izražavanje političkih i socijalnih stavova. Ta teza vidljiva je na primjeru printa na majici "*Gay Cowboys*", koja prikazuje dvoje razgolićenih kaubojica između kojih očito postoji seksualna napetost. U tom razdoblju homoseksualni odnosi bili su

neprihvaćeni u društvu. Stoga ova majica i predstavlja svojevrsni politički stav i oslobođenje od socijalnih predrasuda. Neki od klijenata koji su redovno posjećivali trgovinu izjavili su kako je dizajn koji je Vivienne prakticirala izazivao napetost, agresiju i seksualnu uvredu. Transparentne haljine od lateksa koje su podsjećale na prezervative, kožno i gumirano donje rublje može se shvatiti kao "kulturalno svlačenje". Takvu su odjeću opisivali kao novu fetišističku modu potpuno neodvojivu od tog razdoblja [7].

Slika 2.) T-shirt sa našivenim pilećim kostima, 1971.-1972. [5]

Punk se javlja kao pokret koji nastoji promijeniti ustaljene običaje i stavove. Međutim, nije i dalje jasna granica autentičnosti. Iako su tada popularni punk bendovi navodili kako su oni glavni akteri koji su stvorili punk pokret i smatrali se jedinim autoritetom u cjelokupnoj organizaciji benda, potpisujući ugovor sa glazbenom industrijom taj autoritet se djelomično izgubio. Jedan od primjera punk aktera u umjetnosti bio je James Reid. Njegov je rad imao izniman značaj u oblikovanju pokreta. Reid je koristio populističke ideje i stvarao vizualne

radove koji su unaprijedili punk kulturu. Njegovi "agitpropovi" učinili su ga jednim od najznačajnijih radikalnih umjetnika i ilustratora današnjice. Isto kao i Vivienne, promicao je nove ideje i preispitivao socijalne poretke. Svoje ljevičarske ideje promovirao je i kroz nastupe i odjeću Sex Pistolsa. Reid i Westwood su tako stvorili prostor za mlade umjetnike, u kojem postoji sloboda i prostor za razvitak novih ideja i kritiziranje istih [5].

4. Najznačajnije kolekcije

4.1. The Pirate

Na modnu scenu Westwood je po prvi puta stupila zajedno sa McLarenom. Bila je to kolekcija pod nazivom "*The Pirate*" iz 1981. godine. To je bio prvi put kada je svoj dizajn prezentirala publici na modnom događaju. S obzirom da je tada već bila u svojim četrdesetima, čeznula je za promjenom stila. Smatrala je da njezin dizajn mora postati više suptilan, a manje provokativan. Kolekcija je bila inspirirana bojama i teksturama prošlih stoljeća. Najzastupljeniji odjevni predmet bile su "piratske" hlače, često sa uzorkom pruga. Također, obavezna predimenzionirana bijela košulja, sa pojasom oko trupa. Bio je to stil koji je postao poznat pod nazivom "novi romantizam" 70-ih godina 20. stoljeća. Vivienne je bila izrazito inspirirana portretima iz sedamnaestog i osamnaestog stoljeća. U izradi svojih kolekcija uvijek se prvo osvrnula na istraživanje i proučavanje stvarnih karakteristika i krojeva povijesnih kostima [1].

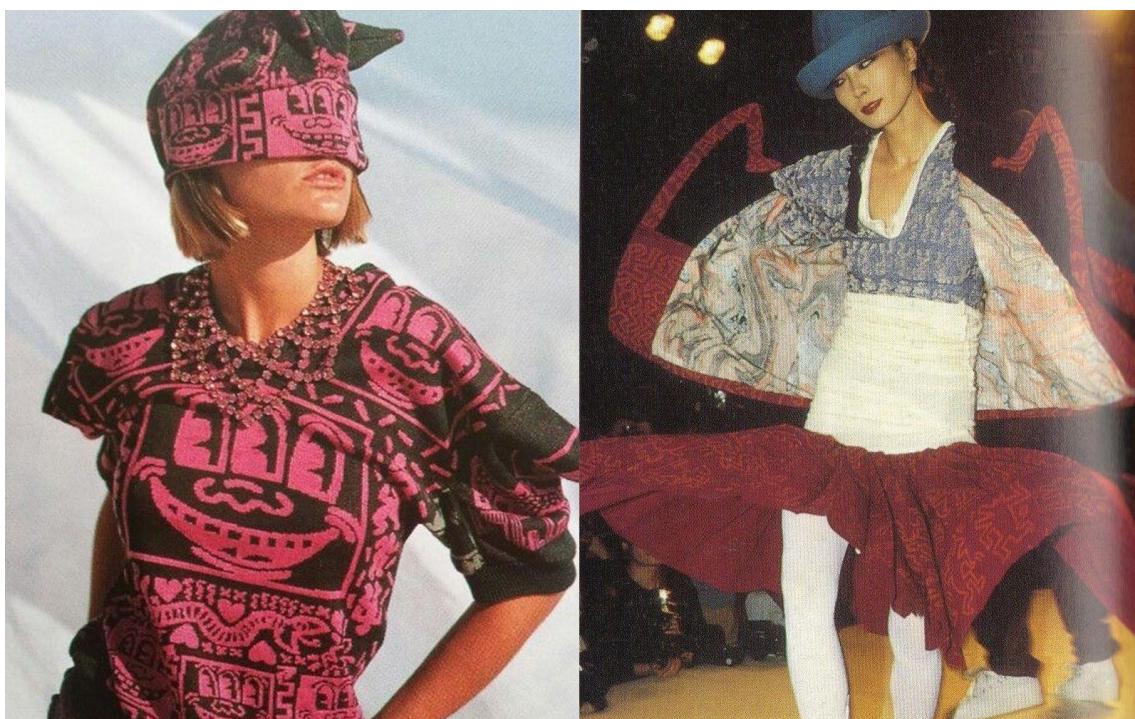
Slika 3.) Kolekcija "The Pirate" jesen/zima, 1981. [8]

Dok su drugi bili samo inspirirani određenim povijesnim razdobljem, Vivienne je točno poštivala osebnosti odjevnog predmeta. U procesu nastanka kolekcije vode se po točno određenim smjernicama, a jedna od njih je bila da odjevni predmeti ne prate obline tijela i ne ističu tjelesne attribute, već da se nabiru i drapiraju oko njih. Cilj nije bio u ovom slučaju izraziti seksualnost otkrivajući gole dijelove tijela, već naglasiti karakter tkanine. Stoga je kreirala takozvane "piratske hlače", koje su se razlikovale od dizajna drugih kreatora. Kroj je temeljen na hlačama pod nazivom "*breeches*", popularne tijekom 18. stoljeća. Međutim, međunožje hlača bilo je toliko produženo da se stapalo s nogavicama. Ideja je bila stvoriti odjeću za osobu potpuno suprotnu od onoga što se smatralo engleskim *gentlemanom*. Vratni izrez na običnoj majici sa kratkim rukavima, premjestila je na područje ispod pazuha, tako da je taj dio bio ogoljen. Hlače i majica sa printom bile su kombinirane sa pojasom oko struka ili čela, sa obaveznom resicama na donjoj liniji pojasa. Kombinacija je upotpunjena srednjovjekovnom satenskom jaknom koja je prorezana na dijelovima kako bi razotkrila tkaninu ispod sebe. Na glavi se nalazio *tricorne* šešir u tri boje, time potpuno dovršavajući cjelokupni piratski izgled.

Kada su Westwood i McLaren odlučili prikazati svoju kolekciju na modnoj reviji, time su ušli u ubrzani tok koji posjeduje svoja pravila i nije u tolikoj mjeri slobodan. Vivienne je željela stvarati odjeću u kojoj bi se nositelj osjećao potpuno drugačije i privlačio specifičnu vrstu pozornosti. Ne samo da je utjecala na određen način razmišljanja o odijevanju, već je svojim ekstremnim pristupom modi utjecala na *mainstream* modu, kao i na neke anti-modne pokrete. Naposljetku je "*The Pirate Look*" dobio željenu pažnju publike [1].

4.2. Witches

Kolekcija "*Witches*" bila je inspirirana voodoo praksama i incestom. Vivienne je dizajnirala odjeću koja je suptilno, ali zavodnički klizila sa tijela. Prevladavale su boje poput fuksije, egejsko plave i boja cimeta, na pripijenim, ali i predimenzioniranim odjevnim predmetima. Modeli su šetali pistom u redovničkim odorama, ispod kojih su se nadzirali uski kardigani sa golim ramenima i suknje u obliku tube. Senzualnost cijele kolekcije postignuta je umatanjem i drapiranjem tkanine oko tijela. Mješavina modernog i sportskog izgleda. Dizajnerica je u kolekciju uklopila i neke

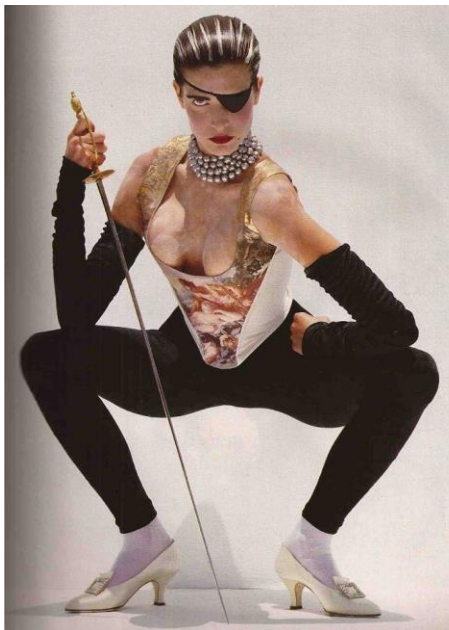

Slika 4.) Kolekcija "Witches", 1983. [8]

radove Keitha Heringa. Međutim, njegove grafite je izmijenila koristeći poganske simbole. Te su tako oslikani podsjećali na hijeroglife. Za popularnost kolekcije nisu zaslužni samo iznimno inovativni odjevni predmeti, već i kompletna prpošna atmosfera koja je prevladavala tokom cijele revije. Tijekom ovog razdoblja sve se više osjetila McLarenova odsutnost u kolekcijama. Vivienne je počela stvarati i razvijati stil koji je bio drugačiji od prvobitnog disruptivnog punk izgleda [1].

4.3. Portrait

Westwoodina slijedeća iznimno uspješna kolekcija je bila "*Portrait*" iz 1990. godine. Kolekcija je spoj povijesnih istraživanja i flambojantne seksipilnosti. Koristila je iznimno bogate dekorativne tkanine inspirirane povijesnim kostimima. Tu su bili i neki klasični komadi odjeće poput traperica i bijele *t-shirtice* sa printom umjetničkih dijela velikih povijesnih slikara. Neki od odjevnih komada bili su vrlo brzo prihvaćeni u *mainstream* modi: korzet sa printom arkadske scene, pripijena baršunasta haljina ukrašena zlatnom folijom u rokoko stilu, cipele na platformu i umjetno krzno sa uvećanim leopard printom. Dizajnerica je imala tendenciju stvarati odjevne predmete, modne dodatke pa čak i uzorke koji su bili pretjerano uvećani ili umanjeni, što je i bila glavna karakteristika ove kolekcije.

Slika 5.) Kolekcija "Portrait", 1990. [8]

Dok su drugi suvremeni dizajneri nudili bazične komade, Westwood je kreirala barokom inspirirane kolekcije koje su bile dekorativno obogaćene, a uz to su i inicirale pažnju. Posebnu inspiraciju vukla je iz dijela koja prikazuju poganske razvrte i aristokratski hedonizam. Stoga se u izradi te kolekcije često osvrta na slike Fragonarda, Bouchera i Watteaua koje su bile izložene u Londonskom *Hertford House-u*. Povjesničar David Cannadine u jednom tekstu ističe kako se u stanju depresije ljudi često osvrću ka boljim vremenima, te se uz to javlja i nostalgija za istim. S obzirom da je Westwood često kao inspiraciju koristila povijesne načine odijevanja, možemo zaključiti kako je ona možda često lutala mislima u neka "bolja vremena". Dok su drugi dizajneri bili inspirirani modsima, rokerima i hipijima, Vivienne se distancirala od takvih socijalnih ideja. Uvukla se u taj davni svijet prožet visokom dekoracijom [1].

Detalji sa Fragonardovog friza i Boucherov "Pastir i Pastirica" pojavljuju se na čvrsto stisnutim korzetima. Lišće vinove loze oblikovano od zlatne folije slijedi linije pripijene haljine takozvanog cjevastog oblika. Krznene stole koje su spojene sa dugačkim rukavicama izrađene po uzoru na portret "*Madame de Rivière*" neoklasičnog umjetnika Jeana Augustea Dominiquea Ingesa. Iako je dizajnerica imala namjeru pretočiti ta umjetnička djela u vjerodostojne printeve, naposljetku su oni ispali vulgarizirani i banalizirani. Uz prenapadne printeve nadodane su i različite tkanine poput svile, baršuna, satena i krzna, kako bi dodatno obogatili već prenatrane kompozicije. Kolekcija je prikazana u prostoru optočenom kristalnim lusterima i prožetim slikama kraljevske obitelji. Modeli su noseći vrtoglavo visoke platforme podsjećali na umjetnička djela koja su sišla sa svog postolja. Njezina je priča u ovoj kolekciji bila drugačija. Umjesto snenih i provokativnih, sada su pistom šetali uglađeni modeli koji bi vjerovatno pripadali visokoj klasi, što je odgovaralo raskošnom prostoru kojeg je Vivienne izabrala [1].

4.4 Anglomania

Vivienne je oduvijek poticala svoje modele da njezinoj odjeći daju osobnost tijekom svakog modnog događaja. Istina je da si dizajnerica nije mogla priuštiti supermodele za svoje revije. Međutim, D'Amario je bio siguran da bi one privukle više medijske pažnje. Naposljetku su modeli pristali nositi njezine revije u zamjenu za odjeću iz kolekcije. Bile su iznimno očarane

njezinim dizajnom, a uskoro su supermodeli poput Naomi Campbell, Kate Moss, Linde Evangeliste šetale njezinom pistom [1].

Osim najkvalitetnijih i sofisticiranih odjevnih predmeta pod nazivom "*Gold Label*", u modnu kolekciju bila je uvrštena i "*Red Label*" kolekcija. To je bila mješavina luksuznih komada i neukusne linije torbi sa pozlaćenim motivima. Kolekcija je dobila ime po engleskoj haljini koja se javlja prije revolucije 1780-ih, u krugu francuske modne scene. Svoju popularnost je dobila kada je supermodel Naomi Campbell, noseći cipele sa vrtoglavo visokom potpeticom i platformom pala tijekom hoda po pisti. Cipele su kasnije izložene u Victoria & Albert muzeju. "*Anglomania*" je u stvari bio spoj savršene britanske tradicije u krojenju i francuskog disproporcioniranja odjevnih predmeta. Tartani, krzna, pufaste siluete i kiltovi su u kombinaciji sa iznimno visokim petama tvorili novu estetiku.

Slika 6.) Kolekcija "Anglomania", 1993. [8]

Nekoliko godina kasnije 1980., Vivienne najavljuje kolekciju uniseks odjeće pod nazivom "*Anglomania*". Sastojala se od dizajna koji je prikazan na reviji 1993. godine. Dizajn je

jednostavno ponovljen ili kopiran, te je doživio iznimno veliki novčani dobitak. Naposljetku je kompanija počela kopirati sve dotadašnje popularne kolekcije [1].

4.5. Café Society

Ova kolekcija nastaje sasvim slučajno. Kompanija koja se bavi proizvodnjom tepiha *Brintons* ponudila je Vivienne suradnju u njihovoj kampanji 1993. godine. Tu se rodila i ideja o dizajniranju modne kolekcije od dekorativnih tkanina koje se koriste u izradi tepiha i u kućanske dekorativne svrhe. Dizajnerica je koristeći već gotove tepihe izradila kolekciju odjeće koja se sastojala od mini krinolina takozvanih "*mini crinis*", korzeta i vrtoglavo visokih platformi. Nekoliko tjedana kasnije je kampanja predstavljena u medijima. Ljudi su bili toliko zalučeni odjevnim predmetima, da su dolazili u *Brintons* trgovine tražeći "Vivienne tepihe". Iako ona za tu kolekciju nije zaradila mnogo novaca, medijska popraćenost bila je iznimno visoka. Zatim je uslijedila i modna revija 1994. godine pod nazivom "*Café Society*", koja je bila prožeta teatralnošću i dekadencijom. Modeli su nosili odjevne predmete izrađene od materijala za ležaljke i tepihe, a lica su im bila blijeda sa ružičasto obojenim usnama. Kao dio showa modeli su lizali sladolede i međusobno se zavodili. Erotična atmosfera odvrćala je pozornost od mini krinolina, raskošnih i voluminoznih haljina i suknji sa mašnjama. Najsenzualniji trenutak zamijećen je kada je Kate Moss izašla na pistu samo odjevena u minicu, lizući *Magnum* sladoled [1].

Slika 7.) Kolekcija Café Society, 1994. [8]

4.6. On Liberty

Kolekcija "*On Liberty*" prikazana je 1994. godine u podzemnom pariškom trgovačkom centru *Carrousel du Louvre*. Vivienne-a okupacija sada su bili povijesni kostimi. Ovom je kolekcijom htjela svojoj publici ukazati na važnost *haute couture* proizvodnje i vrijednost rada iza nje. Dizajnerica je prezirala ideju da svi izgledaju isto. Dok se u prošlosti svaki odjevni predmet smatrao *avant-garde*, danas više ne postoji velika razlika u dizajnu i stilu, već je nametnuta ideja da nitko ne bi trebao izgledati bolje od drugih. Rušeći standardne ideale ljepote s naglaskom na ženstvenim oblinama, proizvela je modele koji su na području stražnjice sadržavali jastučice i time dodali još više punoće. Uništavanje idealne siluete za Westwood je bilo oslobađajuće. Osobito ju je inspiriralo razdoblje 19. stoljeća i njegove verzije bustle suknje "*tournure*" i "*strapontin*". Vrsta siluete koju je kreirala sastojala se od "žičanog kaveza" nošenog ispod suknje koji je privezan za donje rublje visokog struka pod nazivom "*knickers*". Takva silueta za mnoge je kritičare predstavljala pretjerivanje i potpuno mijenjanje ženske anatomije. Osim

preuveličanih aduta, kolekcija je predstavila i uske heklane haljine i džempere u raznim bojama. Kolekcija je doživjela toliki uspjeh da je i snimljen kratki dokumentarni film o tom događaju [1].

Slika 8.) Kolekcija "On Liberty", 1994. [8]

5. Aktivizam i održivost u modi

Osim što je Vivienne Westwood svojim provokativnim i inovativnim dizajnom željela osvojiti modni svijet, željela je i poručiti mu nešto. Godinama već svojim radom nastoji iskazati svoje političke, socijalne i kulturalne stavove. Modna pista i ulica su njezine platforme na kojima provodi svoj aktivizam. Jedne od najčešćih tema o kojim progovara svojom modom su klimatske promjene, prekomjerna potrošnja i ljudska prava [9].

Moda je danas kao sinonim za dobar život. Ideja da se konzumira više proizvoda od onoga što nam je potrebno je duboko urezana u naše živote. Različiti mediji potiču nas na kupovinu i potrošnju, nudeći ideju da je *shopping* terapija. Ono što označava modu ovog doba su fascinacija medija sa modnim događajima, samo kako bi se u njima pojavljivali komadi izrađeni po "*copy-paste*" strukturi, kao i uvođenje više od dvije sezone godišnje. Treći fenomen koji se javlja u modnom svijetu je "*fast-fashion*", koji svojom iznimno brzom i jeftinom proizvodnjom stvara veliki otpad. Kvaliteta u tom slučaju pada u drugi plan. Moda u tom trenutku prestaje biti oblik izražavanja umjetnosti, a postaje manipulacija ljudskim težnjama. Uz to još ne smijemo

zaboraviti spomenuti utjecaj na okoliš koji ona ima, kao i na iskorištavanje jeftine radne snage. Iako su mnoge tvrtke pokušale mali dio svoje proizvodnje preoblikovati u održivu modu, kritika na cjelokupnu "fast-fashion" strukturu još uvijek postoji [10].

U ovom radu je već spomenuto kako je veliki utjecaj na Vivienne imao Malcolm McLaren koji ju je i poticao da eksperimentira sa dizajnom. On je bio dio situacionističke internacionale koja je negirala kapitalističku vlast, a to je dizajnericu dodatno inspiriralo [1].

Slika 9.) Vivienne Westwood [9]

Rad kojim se dizajnerica bavila u početku bio je orijentiran specifično oko punk subkulture, što je uzdrimalo konzervativnu Englesku 70-ih godina. Najčešće je kritizirala aspekte kapitalizma. Međutim, ušavši u modni svijet, njezin stil je evoluirao. Shvatila je da je važnije imati dobru ideju, a ne agresiju. Vivienne se tada okrenula prema tradicionalnim tehnikama i povijesnim kostimima koje je detaljno proučavala. Počela se igrati sa normaliziranim rodnim težnjama, kreirajući tako suknje za muškarce i iskrojene "muške" jakne za žene [10].

5.1. Anti-konzumerizam je novi konzumerizam

Kada bismo promatrali Vivienne Westwood kao tvrtku koja danas prodaje svoja dobra u više od 50 zemalja i sa oko 700 trgovina u svijetu, dolazimo do nekih kotradikcija. Naime, brend svojim

sezonskim linijama, jeftinim parfemima i običnim majicama sa vlastitim logotipom baš kao svaki drugi brend promovira potrošnju. Na primjer, 2010. godine je po završetku revije Vivienne izjavila kako ljudi trebaju prestati kupovati odjeću i podvrgavati se konzumerizmu. Međutim, ta je izjava rezultirala negativnim komentarima:

"Kako se usuđuje prikazivati reviju prepunu anarhističkih poruka na pripijenim haljinama sa natpisom "propaganda" koja obuhvaća obline zanosnog tijela modela, time najavljujući da je cilj njezine revije kritizirati konzumerizam riječima "što više konzumiraš, to manje misliš", a zatim lansirati kolekciju punk zihherica sa dijamantima?" [11].

U ovom radu se spominje taj primjer kako bismo bolje shvatili težnju njezinog rada. Da li Vivienne stvarno želi poticati anti-konzumerizam ili je to jedan novi način promocije mode, šokom i provokacijom [10]?

Tijekom predstavljanja kolekcije *"Planet Gaia"*, modeli su sa sobom nosili slogane *"Act fast, slow down, stop climate change"* kao svojevrsni protest. Možemo reći da njezine izjave i stav koji izražava svojim radom djeluju pomalo kontradiktorno i neefektivno. S druge strane, stavljanje transparentnosti na vlastitu proizvodnju i poticanje svojih potrošača da kupuju manje i kvalitetnije bilo bi značajnije i efektivnije. [10]. Brend od svojih početaka koristi tradicionalne kvalitetne materijale poput tvida i tartana, koji su smatrani aristokratskim tkaninama, nudeći tako određeni identitet svojim kupcima. Westwood kreira odjevne predmete koji pričaju priču, što iznimno privlači njezine kupce, ali je i vjerojatnost da se odjeća prije odbaci manja. Što ukazuje da se brend iako ima elemente konzumerizma može smatrati održivim.

Potrošačke odluke igraju veliku ulogu u oblikovanju kapitalizma, te socijalnog i ekološkog utjecaja mode. Vivienne svojim protestima tijekom revija nastoji osvijestiti potrošače o tome što kupuju. Želi ih potaknuti da kritički promisle o onome što će kupiti. Međutim, osim riječima, ona promjenu traži i djelima, zato vrlo često surađuje sa različitim dobrotvorim ustanovama koji se bave klimatskim promjenama. U mnoštvu intervjua vidljivo je da je dizajnerica svjesna svog položaju u konzumerističkom društvu, ali i dalje potiče ljude da kupuju kvalitetnije i manje. Etična konzumacija se u ovom kontekstu pronalazi u činjenici da su ljudi svjesni utjecaja koje imaju prilikom kupnje, te se zato odlučuju za kvalitetnije proizvode koji imaju svoju priču i adekvatan rok trajanja [10].

6. Ekperimentalni dio

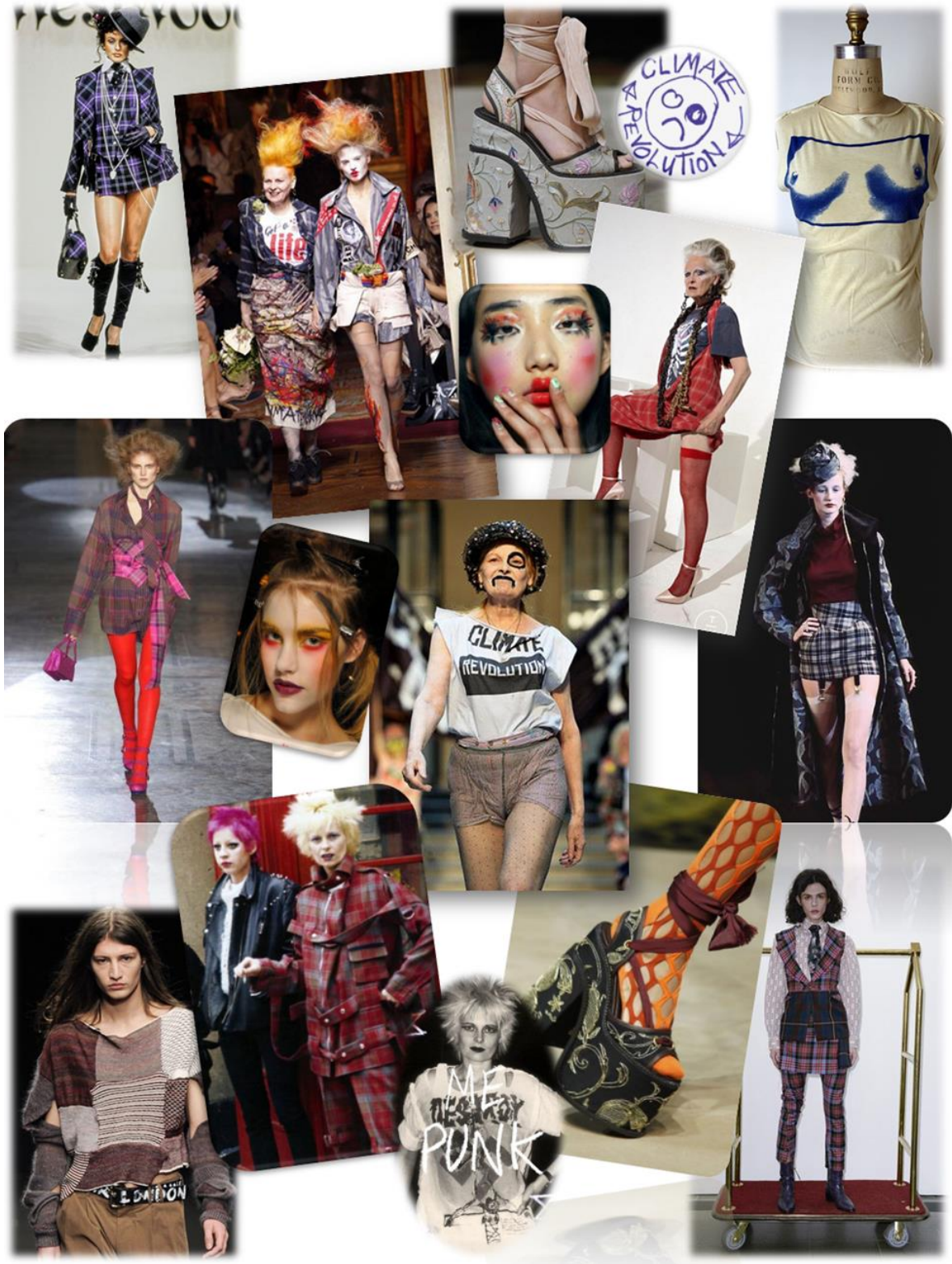
U ovom dijelu rada definirati će se zadatak rada, inspiracija i finalni izgled kolekcije inspirirane radom Vivienne Westwood. Koristeći se dosadašnji istraživanjima i literaturom o njezinom životu, radu i težnjama oblikovati će se kolekcija u nekoliko koraka kako slijedi: *moodboard*, skice, digitalne ilustracije, projektni crteži, kroj i izrada odjevnog predmeta. Prvi korak u kolekciji bio je izrada *moodboarda*, koji služi kao inspiracija za daljnje razvijanje kolekcije. Sastoji se od nekoliko iznimno značajnih Vivienne-ih radova tokom godina. Sljedeći korak je bio izrada nekoliko brzopoteznih skica koje bi pružale bolji uvid u kolekciju koja se želi izraditi. Naposljetku dolazimo do izrade finalnih digitalnih ilustracija koje nam nude prikaz završene kolekcije i izrada krojeva odabrane odjevne kombinacije. Nakraju je izrađen odabrani odjevni predmet.

6.1. "Sustainably Naked" kolekcija

Istraživajući i promatrajući njezine radove, najviše sam se inspirirala kolekcijama poput "*Café Society*", "*On Liberty*", "*portrait*" i "*The Pirate*". Iz tih kolekcija izvukla sam nekoliko karakteristika koje su mi služile kao inspiracija u kreiranju kolekcije. Prva karakteristika je tkanina kariranog ili tartan uzorka koje je koristila u izradi odjevnih predmeta. Stoga sam takve materijale primijenila i u ovoj kolekciji. Zatim, različite jastučice koji su korišteni na ramenima, u području bokova i sl., kako bi promjenili izgled siluete odnosno oblina. Modeli su odjeveni u odjevne predmete koji otkrivaju previše gole kože i izazivaju reakciju.

6.2. Moodboard

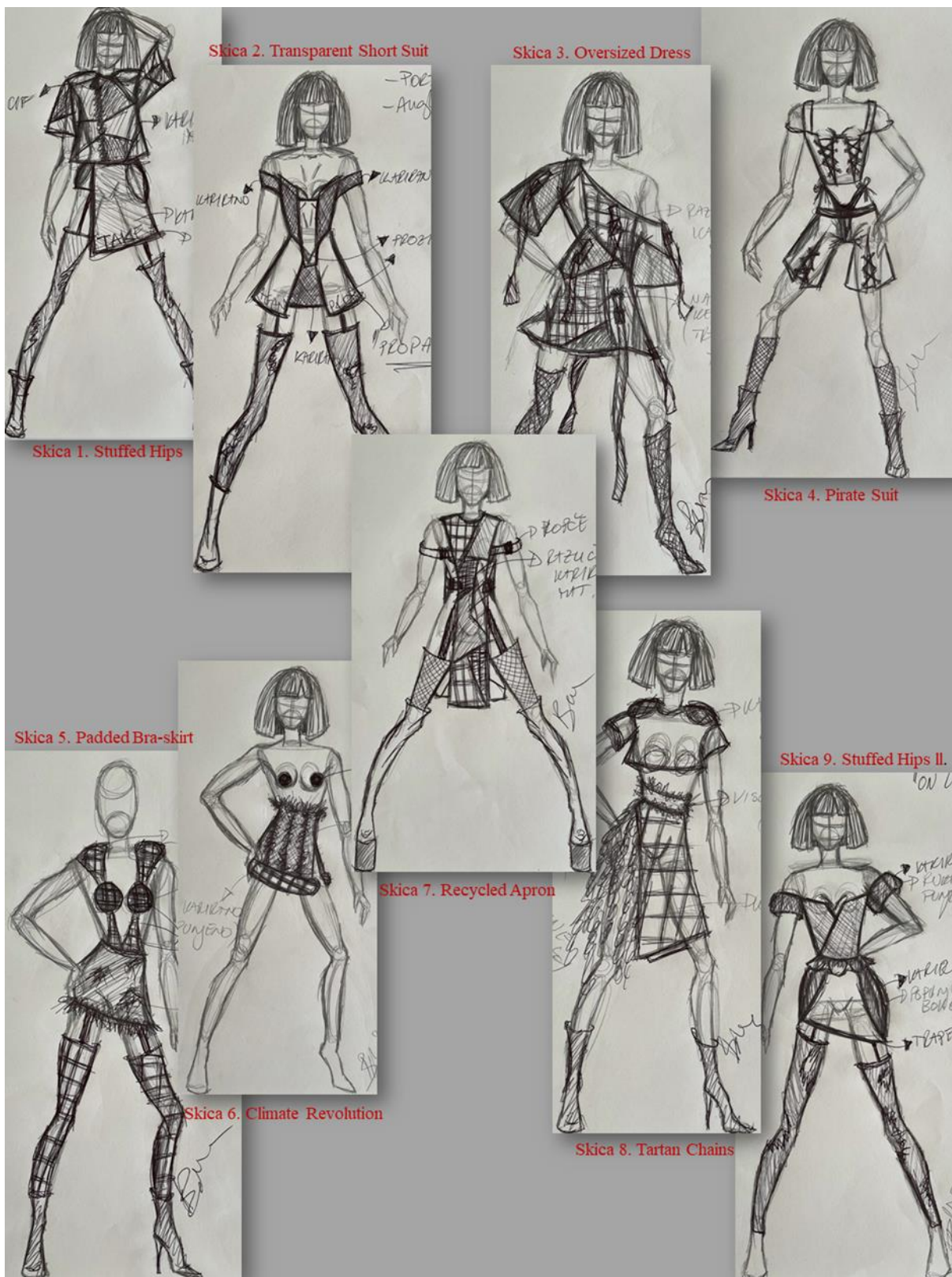
U ovom dijelu prikazati će se *moodboard*. Sastoji se od fotografija koje prikazuju Vivienne-e najznačajnije radove sa modnih pista. Na njemu se nalaze odjevni predmeti izrađeni najčešće od tkanina sa kariranim i tartan uzorcima u zanimljivim krojevima i sa provokativnim aktivističkim natpisima. Pojedini predmeti su dekonstruirani i redizajnirani kako bi podsjećali na reciklažu.

Slika 10.) Moodboard za kolekciju "Sustainably naked"

6.3. Opis kolekcije

Kolekcija inspirirana radikalnom dizajnericom Vivienne Westwood, sastoji se od osam odjevnih kombinacija koje su prikazane u obliku ilustracija i projektnih crteža. Izrađen je i jedan kroy za izabranu kombinaciju. Kolekcija je prožeta kariranim i tartan uzorcima koje je dizajnerica najčešće koristila u svojem cjelokupnom radu. Iznimno je inspirativna bila njezina težnja preoblikovanja i preuveličavanja oblina ljudskog tijela. Stoga se pojedini odjevni predmeti sastoje od jastučića koji dodatno naglašavaju obline, time mijenjajući siluetu. Cijela kolekcija zrači provokativnošću i seksualnosti, kojom se Westwood često služila s namjerom da privuče određenu vrstu pozornosti. Pojedini odjevni predmeti djeluju kao reciklaža zbog toga što su postignuti međusobnim spajanjem više vrsta kariranih uzoraka koji su prošiveni kako bi šav ostao na prednjoj strani.

Slika 11.) Skice za kolekciju

6.4. Finalni prikaz kolekcije

A) Prva ilustracija inspirirana je tvidom i tartan uzorkom koji se često javlja u kolekcijama Vivienne Westwood, posebice jastučićima koje je koristila u "On Liberty" kolekciji. Gornji odjevni predmet je bijela *crop-top* majica sa kratkim rukavima izrađenim od materijala sa ljubičastim tartan uzorkom. Na ramenima se nalaze našiveni jastučići od tkanine sa istim uzorkom. Donji odjevni predmet je suknja koja se sastoji od dva dijela. Dulji dio suknje prekriva 2/3 bokova, a drugi kraći dio 1/3 na bočnoj strani. Sa obje bočne strane nalaze se jastučići koji dodatno povećavaju bokove i izrađeni su od istog materijala kao i suknja.

Slika 12.) Ilustracija i projektni crtež A

B) Druga odjevna kombinacija inspirirana je posljednjim njezinim kolekcijama u kojima izražava trenutno stanje u modnom svijetu i ističe problematiku brze mode, kapitalizma i

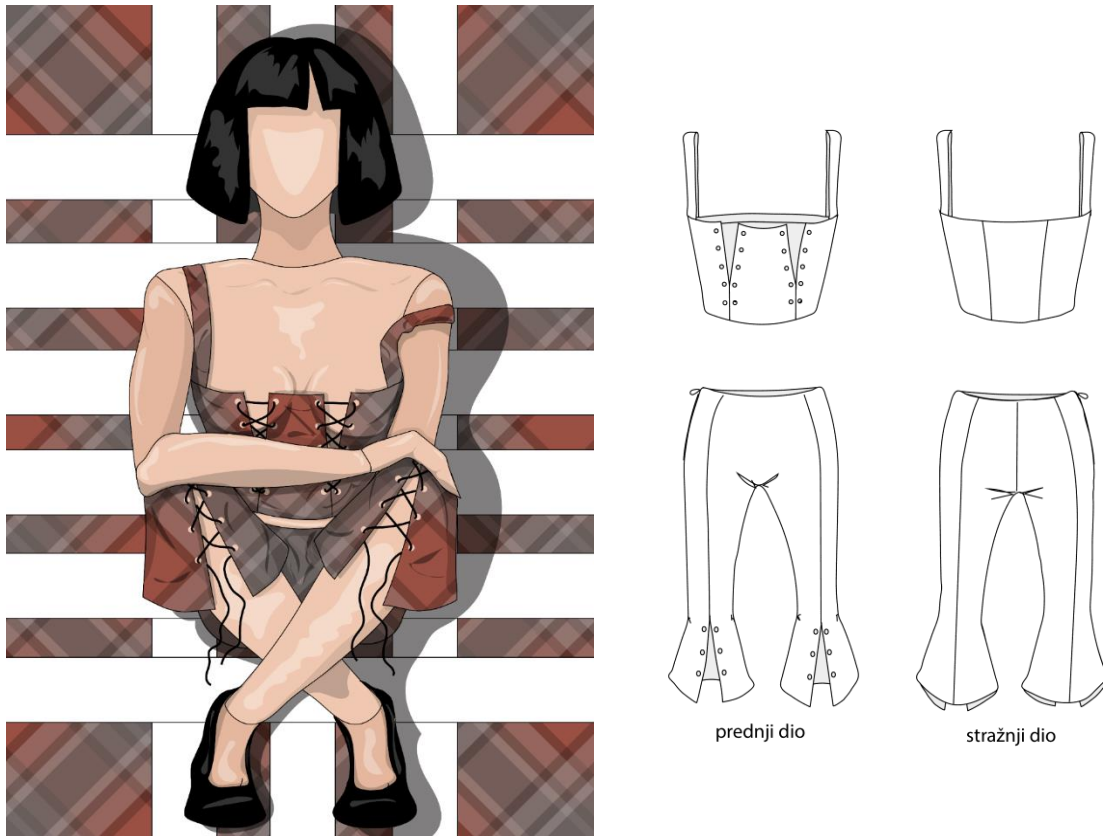
prekomjerne potrošnje. Haljina je predimenzioniranog kroja, sa kratkim rukavima. Izrađena je od nekoliko vrsti kariranih tkanina koje su međusobno spajane pomoću šavova kako bi podsjećale na reciklažu. Na njoj su našivene crne trake koje nemaju svoju funkciju već služe kao ukras. Međusobno su spojene crnim kopčama.

Slika 13.) Ilustracija i projektni crtež B

C) Sljedeća odjevna kombinacija inspirirana je *"The Pirate"* kolekcijom koju je dizajnerica kreirala 1981. godine. Gornji odjevni predmet podsjeća na korzet. Usko je iskrojen po tijelu. Na prednjoj strani ima dva vertikalna proreza koja sežu do linije struka, a njihova otvorenost se može regulirati crnim tankim trakama. Donji dio čine hlače čije se nogavice blago šire. Također imaju dva proreza sa trakama, od visine koljena do polovice potkoljenice. Oba su odjevna predmeta izrađena od karirano materijala.

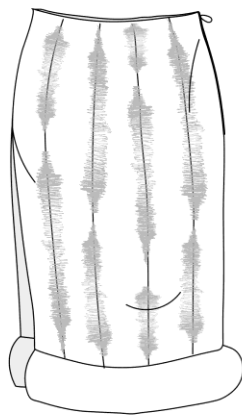
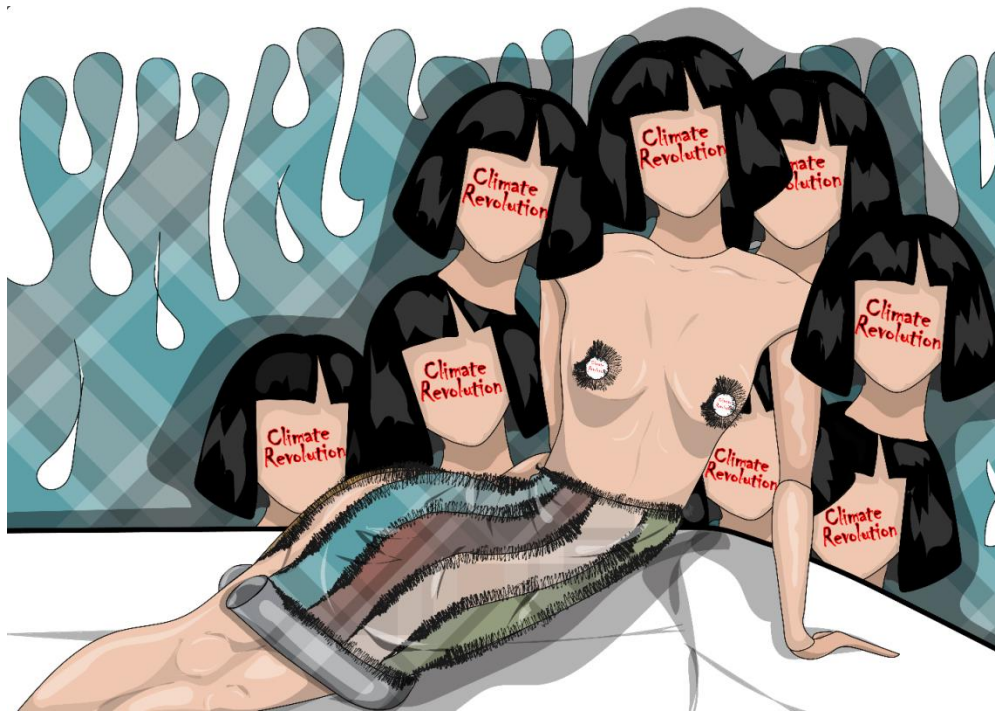
Slika 14.) Ilustracija i projektni crtež C

D) Ova odjevna kombinacija također je inspirirana "*On Liberty*" kolekcijom. Sastoji se od suknje blagog A-kroja sa naramenicama koje su našivene na suknji. Na području grudi, naramenice sadrže i jastučice koji ujedno prekrivaju i povećavaju volumen na tom dijelu. Donji rub suknje ostaje neobrađen, te se stoga nesmetano "pori". Kombinacija je izrađena od ljubičaste tkanine sa tartan uzorkom. Svojom otvorenošću sugerira senzualnost.

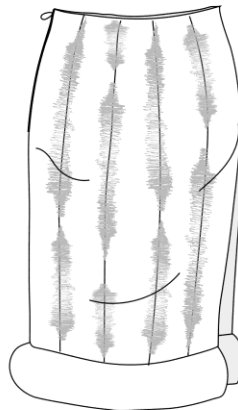

Slika 15.) Ilustracija i projektni crtež D

E) Ova odjevna kombinacija inspirirana je djelomično sa modelom Kate Moss koja je na predstavljanju kolekcije *"Café Society"* po pisti hodala samo u kratkoj minici, gola do pasa ližući Magnum sladoled i tvoreći određenu vrstu senzualnosti, a djelomično je inspirirana i problematikom klimatskih promjena. Ova se ilustracija sastoji samo od jednog odjevnog predmeta, a to je uska suknja koja seže do koljena i ima duboki prorez na bočnoj strani. Izrađena je od nekoliko vrsta tkanina sa kariranim uzorkom koje su iskojeni u trake i tako međusobno spajane. Šav se nalazi s vanjske strane i nije porubljen, stoga se nesmetano pori. Na donjem rubu suknje je našiven ispunjeni dio cjevastog oblika, koji je također inspiriran kolekcijom *"On Liberty"*. Na grudima se nalaze naljepnice izrađene od tkanine sa crvenim natpisom *"Climate Revolution"*.

prednji dio

stražnji dio

Slika 16.) Ilustracija i projektni crtež E

F) Sljedeća odjevna kombinacija inspirirana je kolekcijom "On Liberty". Sastoji se od haljine sa tankim naramenicama. Prednji dio je rezan u području iznad grudi i tvori V- izrez. Haljina je asimetrična, a to znači da donji rub ide u blago dijagonalnom smjeru. Na bokovima se nalaze punjeni jastučići koji se sastoje od dva dijela. Jedan dio je izrađen od transparentnog materijala čvrste forme, a drugi (donji) dio od tamnije ljubičaste tkanine.

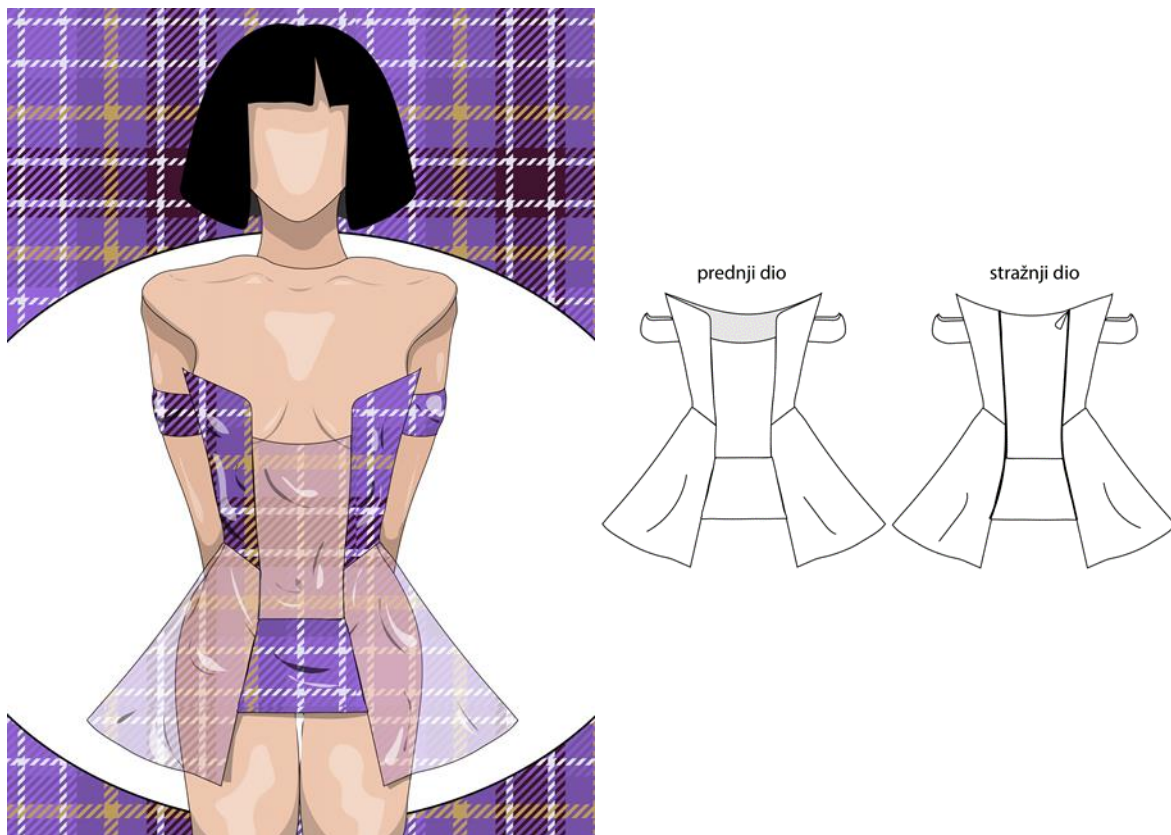
Slika 17.) Ilustracija i projektни crtež F

G) Odjevna kombinacija na slici ispod sastoji se od haljine koja je otvorena sa bočnih strana. Ramena su povećana jastučićima. Trake na bočnoj strani povezuju prednji i stražnji dio, te drže odjevni predmet na tijelu. Haljina je izrađena šivanjem nekoliko različitih kariranih tkanina i podsjeća na reciklažu. Stražnji dio je izrađen samo od jedne vrste karirane tkanine.

Slika 18.) Ilustracija i projektni crtež G

H) Posljednja odjevna kombinacija također je haljina. Izrađena je od dvije vrste materijala, ljubičaste i transparentne tkanine tartan uzorka. Haljina ima deblje naramenice iz istog materijala.

Slika 19.) Ilustracija i projektни crtež H

6.5. Konstrukcija i modeliranje odabrane odjevne kombinacije

Za ovaj zadatak izabrala sam odjevnu kombinaciju sa ilustracije A. Prvo modeliramo gornji, a zatim donji odjevni predmet. *Crop top* majica sastoji se od četiri krojna dijela: prednji i stražnji dio i rukavi. Na ramenima se nalaze jastučići koji dodatno povisuju ramena. Rukavi se blago šire prema rubu. Ispod slijedi modeliranje *crop topa*. Za ovaj dio rada korištena je knjiga "*Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće*", autora Darka Ujevića, Dubravka Rogalea i Marijana Hrastinskog [12].

Konstrukcija *crop top* majice

Oznaka veličine 36

Glavne tjelesne mjere:

$$Tv = 168 \text{ cm}$$

$$Og = 84 \text{ cm}$$

$$Os = 66 \text{ cm}$$

$$Ob = 90 \text{ cm}$$

Konstruktivske mjere:

$$Do = 1/10 Og + 10,5 \text{ cm} \dots\dots + 2 \text{ do } 3 \text{ cm} = 20,90 \text{ cm}$$

$$Dl = 1/4 Tv - 1 \text{ cm} = 41 \text{ cm}$$

$$Vb = 3/8 Tv + 5 \text{ cm} = 68 \text{ cm}$$

$$Dk = Vb + 5 \text{ cm} = 73 \text{ cm}$$

$$\check{S}vi = 1/20 Og + 2 \text{ cm} = 6,20 \text{ cm}$$

$$Vpd = Dl + 1/20 Og - 0,5 \text{ cm} = 44,70 \text{ cm}$$

$$\check{S}l = 1/8 Og + 5,5 \text{ cm} \dots\dots + 1,5 \text{ do } 2 \text{ cm} = 17,50 \text{ cm}$$

$$\check{S}o = 1/8 Og - 1,5 \text{ cm} \dots\dots\dots + 2,5 \text{ do } 3,5 \text{ cm} = 11,50 \text{ cm}$$

$$\check{S}g = 1/4 Og - 4 \text{ cm} \dots\dots\dots + 1,5 \text{ do } 2 \text{ cm} = 18,50 \text{ cm}$$

Konstrukcija rukava *crop top* majice:

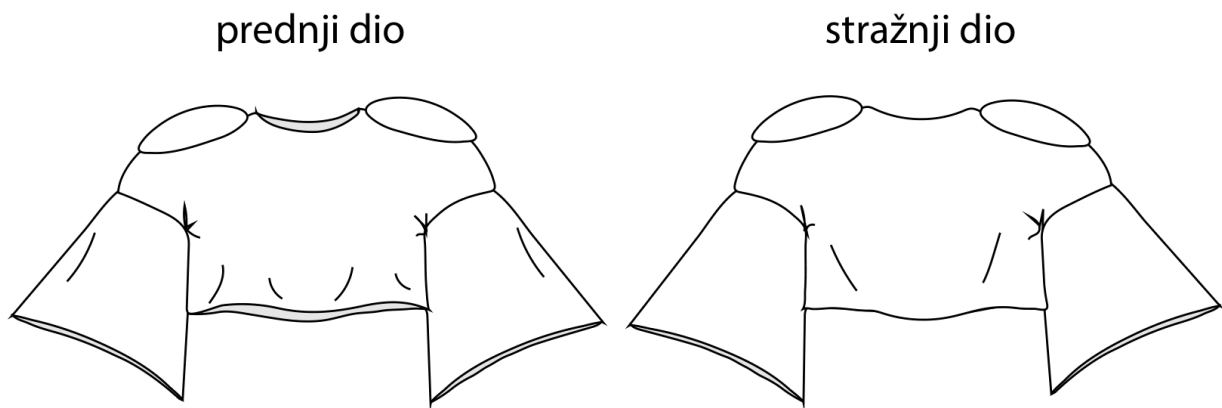
$$Vri = 39,40 \text{ cm}$$

$$Oor = 46,00 \text{ cm}$$

$$Dr = 60,00 \text{ cm}$$

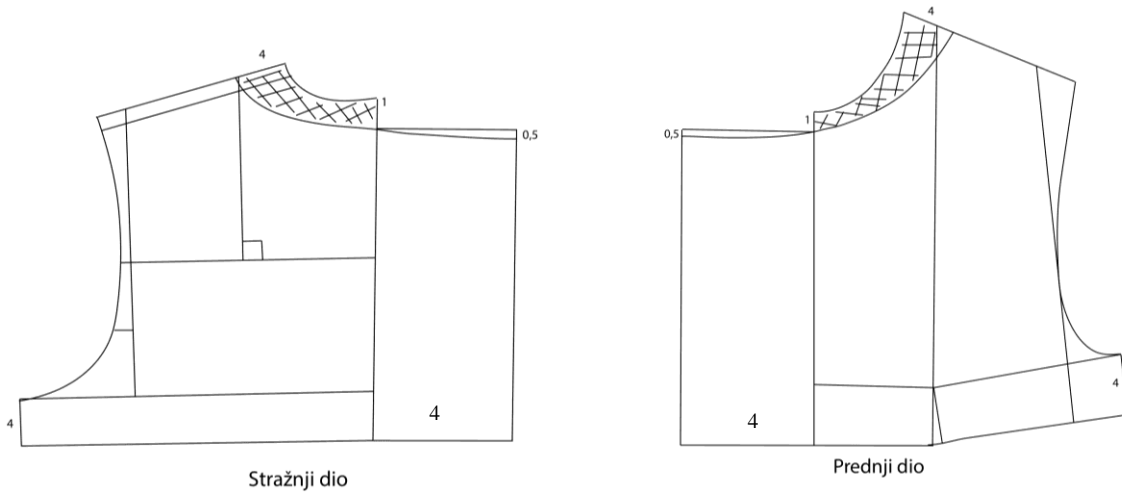
$$Vro = 13,10 \text{ cm}$$

$$K\check{s}r = 23,00 \text{ cm}$$

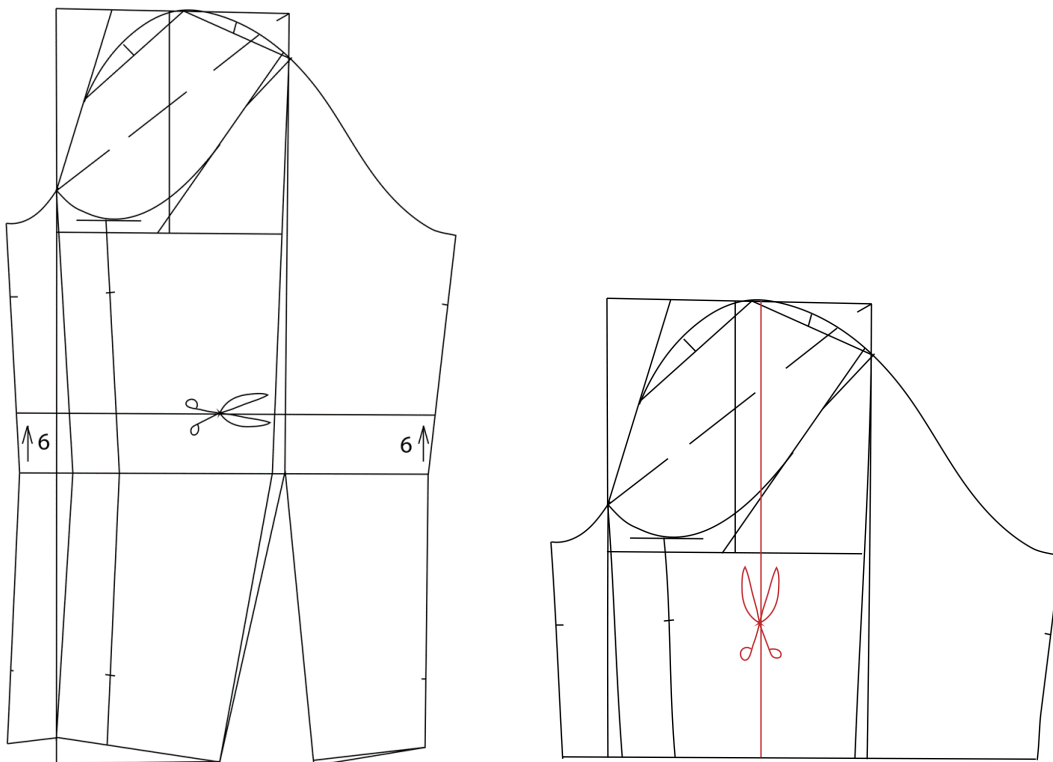

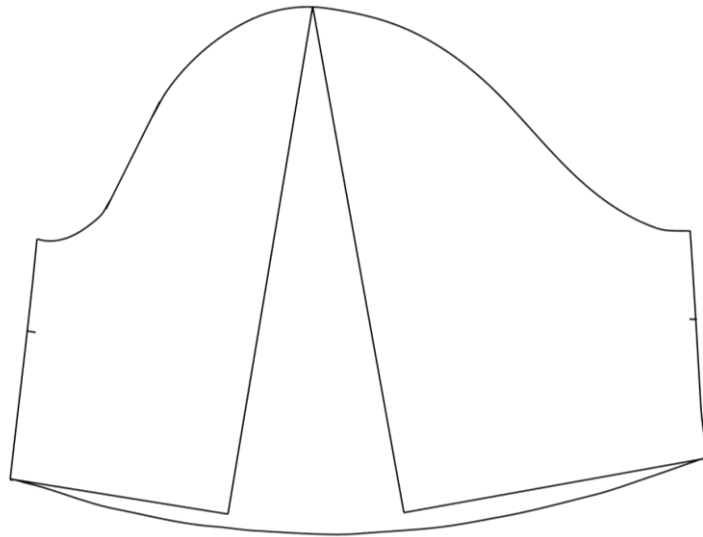
Slika 20.) projektni crtež *crop topa*

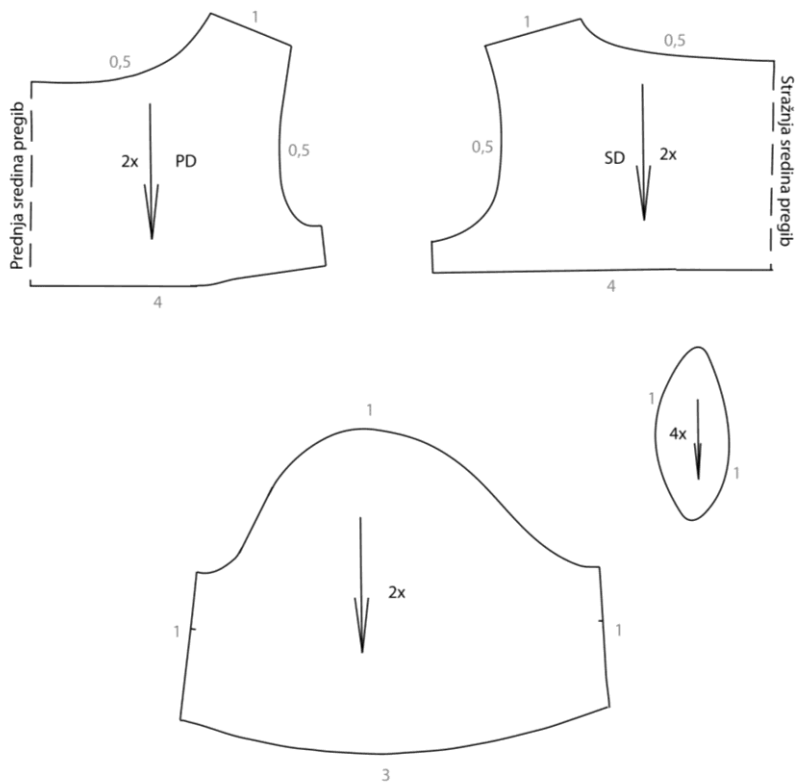

Slika 21.) Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela *crop topa*

Slika 22.) Modeliranje rukava crop topa

Slika 23.) Krojni dijelovi *crop topa*

Sljedeće ćemo modelirati suknju sa ilustracije A. U nastavku slijede mjere.

Konstrukcija suknje

Oznaka veličine 36

Glavne tjelesne mjere:

$$T_v = 168 \text{ cm}$$

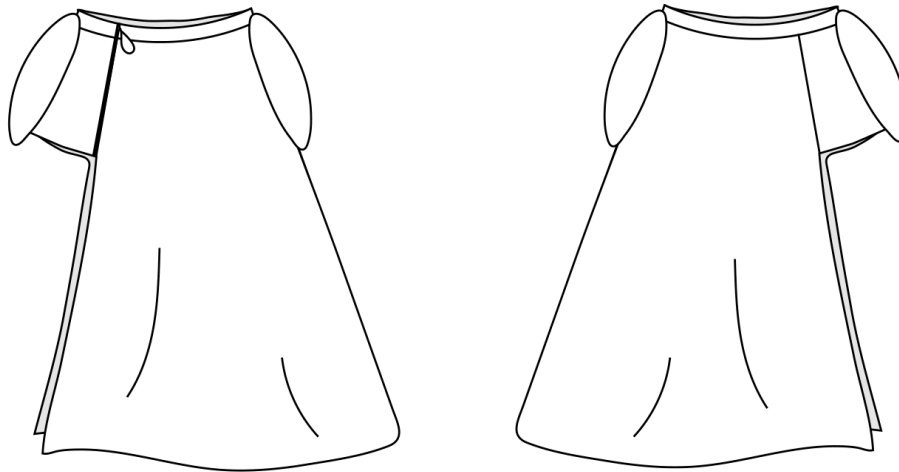
$$O_s = 66 \text{ cm}$$

$$O_b = 90 \text{ cm}$$

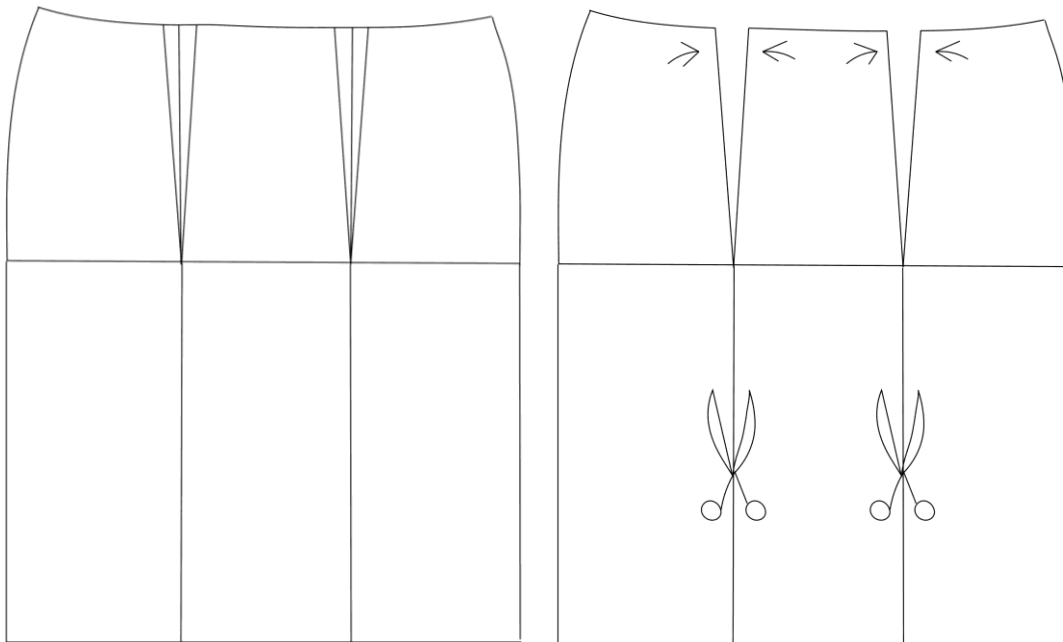
Konstruktivske mjere:

$$D_k = \frac{3}{8} T_v = 63,00 \text{ cm}$$

$$V_b = \frac{1}{8} T_v = 21,00 \text{ cm}$$

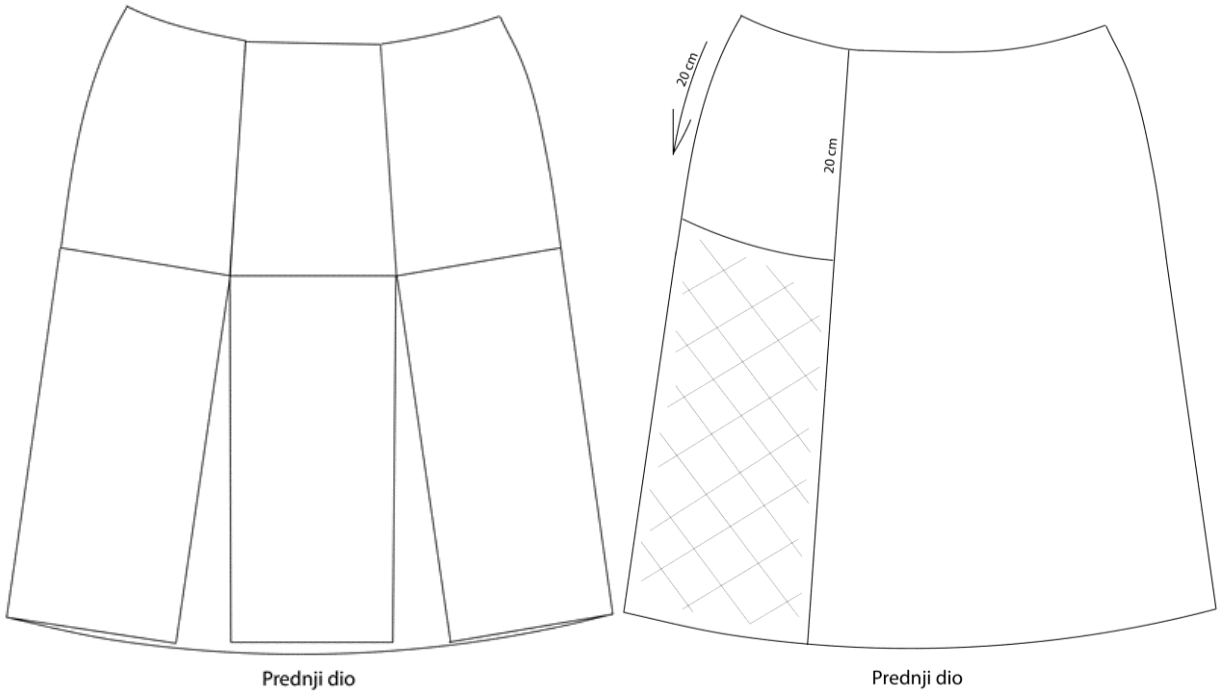
Slika 24.) Projektni crtež suknje

Prednji dio

Prednji dio

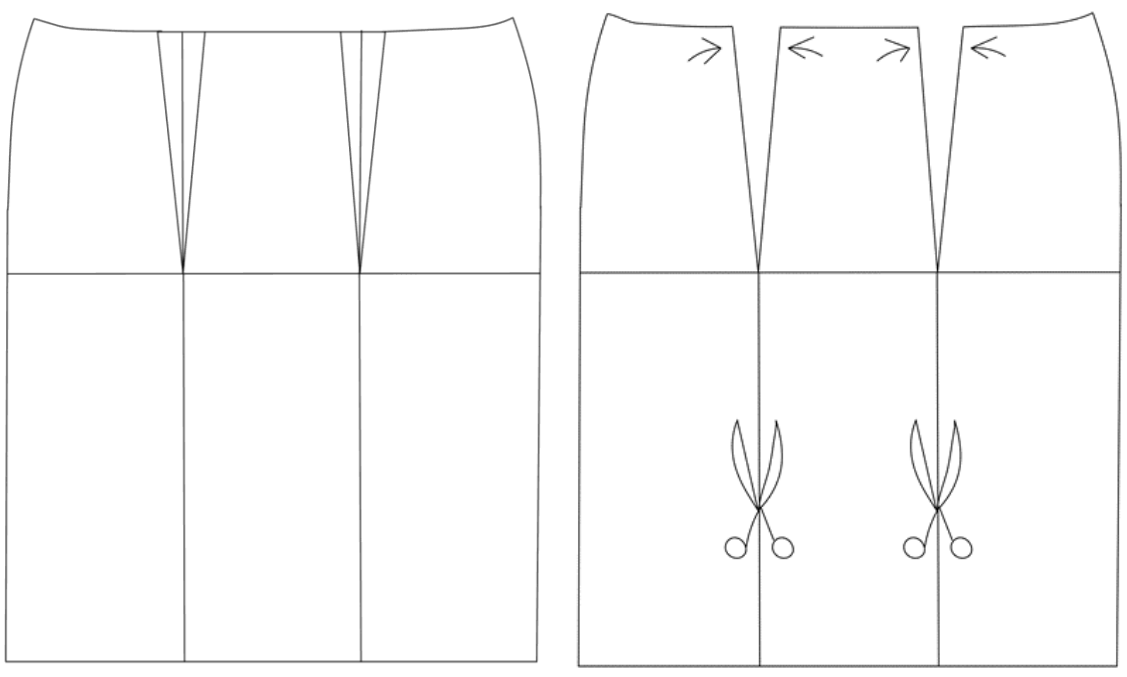
Slika 25.) Modeliranje prednjeg dijela suknje I. Dio

Prednji dio

Prednji dio

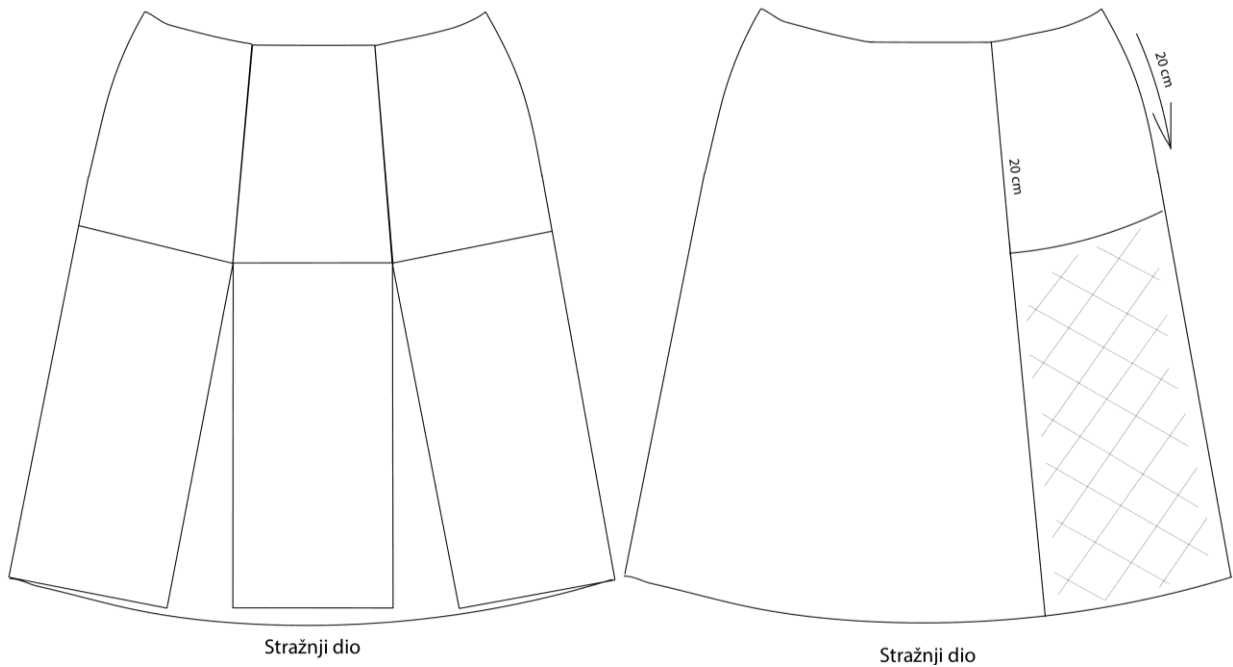
Slika 26.) Modeliranje prednjeg dijela suknje II. Dio

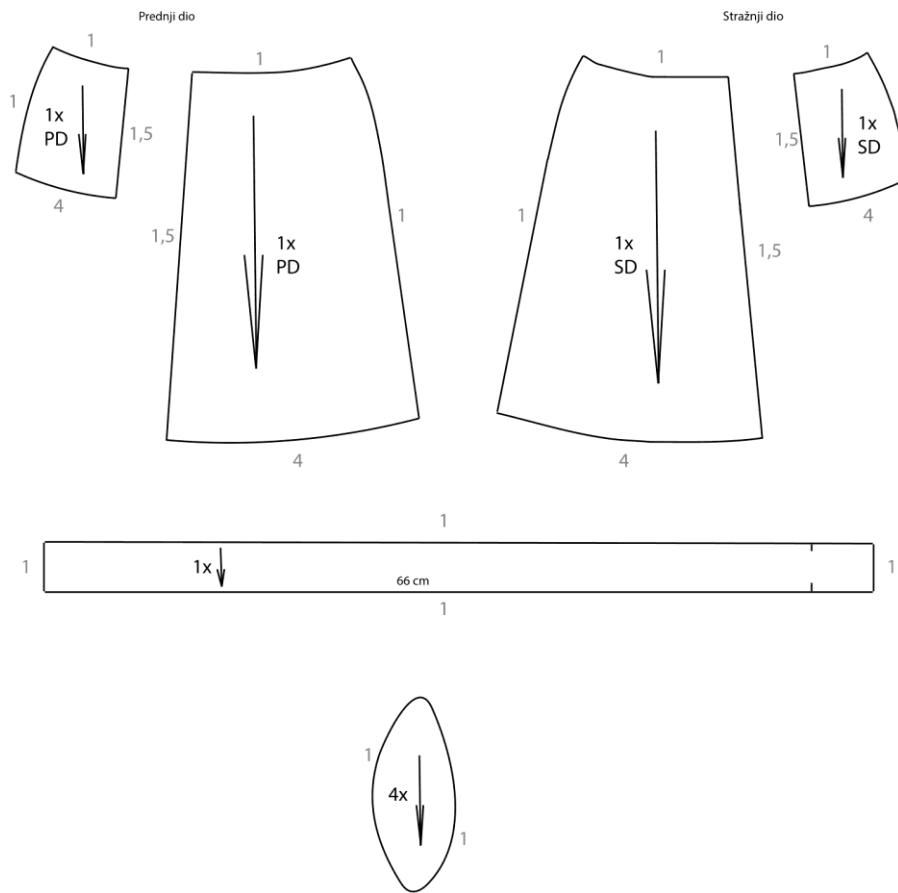
Stražnji dio

Stražnji dio

Slika 27.) Modeliranje stražnjeg dijela suknje I. dio

28.) Modeliranje stražnjeg dijela II. dio

Slika 29.) Krojni dijelovi suknje

6.6. Izrada odabranog odjevnog predmeta

Za izradu odjevnog predmeta izabrala sam *crop top* sa prve ilustracije koja je inspirirana tvidom i tartan uzorkom. Prvo je izrađen kroj u odjevnoj veličini 36 koji je zatim modeliran prema slikama 21) i 22). Odjevni predmet se sastoji od prednjeg i stražnjeg predimenzioniranog dijela koji se izrađen od bijelog pamuka u keper vezu. Rukavi su blagog A-kroja i sežu do laktova. Oni su izrađeni od ljubičastog kariranog popelina. Na ramenima se nalaze jastučići presvučeni također u istu tu kariranu tkaninu. Odjevni predmet izrađen je iz dostupnih materijala.

Slika 30.) Izrađeni *crop top* sa jastučićima

7. Zaključak

Radikalna dizajnerica Vivienne Westwood bila je sve, osim uobičajena osoba. Čak je i tijekom svog djetinjstva pokazivala naznake buduće dizajnerice. Rekonstruirajući školsku uniformu sa rezovima i podstavljajući dodatno grudi polako je stvarala svoj stil [1]. Određene težnje koje je imala iskazivala bi u svojim kolekcijama. Vivienne je bila željna pažnje, a nju je pridobivala provokacijom i šokom. Stoga niti ne čudi što njezini modeli često po pisti hodaju razgoličeni. Možemo reći da su na dizajneričino cjelokupno stvaralaštvo utjecale tri komponente: 1.) gorka želja za pažnjom, 2.) seksualizirana punk subkultura predvođena Malcolmom McLarenom i 3.) socijalna i ekološka problematika. Velika želja da bude zamijećena potječe još iz njezinih mladih dana, kada je provokacijom zavodila muškarce [1]. Njezine kolekcije često odišu seksualiziranom atmosferom. To je posebno vidljivo u kolekciji "*Café Society*", gdje erotična atmosfera skreće pozornost sa odjevnih predmeta izrađenih od tepiha i dekorativnih tkanina [1]. Šok i provokacija zabilježeni su i na njezinom prijašnjem radu za "*Sex*". Printevi sa ogoljenim tinejđerom i kaubojima koji su goli od pasa, te majica sa našiveni pilećim kostima koji tvore riječ "rock" svakako su izazivali reakcije [5].

Upoznavši Malcolma McLarena, dizajnerica ulazi u svijet punk kontrakulture. Utjecaj subkulture na njezin dizajn najviše je vidljiv tijekom rada u "*Sexu*" i na već spomenutim odjevnim predmetima. Međutim, u kasnijim kolekcijama vidljive su i neke karakteristike otpora. Seksualiziranost i radikalnost neke su od obilježja punka [5]. Kao što to ističe Guerra, punk je imao utjecaja ne samo na kulturalni i simbolički aspekt, već je promijenio svrhu kulture i osigurao preporod društva [5]. Ono je svojevrsna nova fetišistička moda koja se javlja u tom razdoblju, a može se tumačiti i kao "kulturalno svlačenje" [7]. Otpor ustaljenim oblicima vidljiv je u kolekciji "*On Liberty*" gdje dizajnerica kreirajući novu verziju "*Bustle*" suknje i stavljanjem jastučića kako bi naglasila obline stvara novu siluetu [5]. Siluetu koja se nameće tadašnjem idealnom poimanju tijela. Ono čemu se Westwood najviše divila su bili McLarenovi odlučni politički stavovi [1]. Možemo reći da se i to očituje u njezinom radu kroz aktivizam na modnim događanjima.

Treća komponenta koja zaokružuje dizajneričin rad su socijalni i ekološki problemi na svjetskoj razini. Vivienne već godinama na svojim revijama iskazuje svoje političke stavove i mišljenja. Česta pojava u zadnje vrijeme na pisti su modeli sa transparentima. Međutim, njen položaj u

konzumerističkom društvu i činjenica da proizvodi jednaku količinu odjeće kao i druge modne kuće pomalo djeluje kontradiktorno i cinično. Podržava etičku potrošnju, dok njezina tvrtka proizvodi konzumerističku modu [10]. Ali, njen položaj ne mora značiti da u velikoj mjeri pridonosi stvaranju tekstilnog otpada. Zašto? Zato što njezin brend iako je sličan drugim kompanijama, nudi kvalitetne materijale i nesvakidašnji stil. Vivienne svojim aktivizmom na modnoj sceni, nastoji osvijestiti svoje kupce o etičkoj kupovini, promovirajući kvalitetu i unikatnost iznad kvantitete i pomodnosti.

Sve tri navedene komponente uvelike su utjecale na dizajneričin cjelokupni rad, te su korištene u razradi kolekcije za ovaj rad. Kolekcija "*Sustainably Naked*" sastoji se od osam odjevnih kombinacija koje preispituju razinu provokacije. Karirani i tartan uzorci na tkaninama od kojih su izrađeni odjevni predmeti, česta su pojava na Vivienne-im revijama. Stoga su i bitan dio ove kolekcije. Preoblikovanje i preuveličavanje oblina osigurava jednu novu senzualnu siluetu. Inspirirajući se aktivizmom na modnoj sceni, nastala je i odjeća koja podsjeća na destruktivnost i reciklažu. Možemo zaključiti kako je Vivienne Westwood jedna od rijetkih modnih dizajnera koja je uspjela subkulturni stil i otpor uvesti u prostor *mainstream* mode i time promijeniti ustajale modne, socijalne i kulturalne oblike, što je i jedna od bitnih odrednica ove kolekcije. Kolekcija svojim komponentama – prozirnošću, ogoličenosti, jastučićima i kariranim uzorcima – preispituje granice između mode i provokacije, baš kao što je to činila i nastavlja činiti Vivienne Westwood.

8. LITERATURA

- [1] Mulvagh, J.: Vivienne Westwood: An Unfashionable Life, Harper press, New York 1998.
- [2] Guerra, P., Straw, W.: I wanna be your punk: o universo de possíveis do punk, do D.I.Y. e das culturas underground, Cadernos de Arte e Antropologia, Vol. 6, n.º 1, pp. 5-16, Open Edition Journals, 2017.
- [3] Hebdige, D.: Subculture: The Meaning of Style, Routledge, Taylor & Francis e-Library, London, 2002.
- [4] Guerra, P.: Just Can't Go to Sleep, DIY Cultures and alternative economies facing social theory, Portuguese Journal of Social Sciences, Volume 16, Number 3, p. 283-303, 2017.
- [5] Guerra, P., Figueredo Grimaldi, H.: Today your Style, Tomorrow the World: Punk, Fashion and Visual Imaginary, The ModaPalavra e-journal, Florianópolis, 2018.
- [6] Colegrave, S., Sullivan, C.: Punk: Hors limites, Paris, Éditions du Seuil, 2002.
- [7] Westwood, V., Kelly, I.: Vivienne Westwood, Picador, London, 2016.
- [8] NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.)
<https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>
- [9] British Fashion Council; <https://artsandculture.google.com/exhibit/vivienne-westwood-fashion-and-activism/wQKC0Y4apC2qIg>, (23.01.2021.)
- [10] Clarke, J., Holt, R.: Considered consumption: Vivienne Westwood and the ethics of consuming fashion, White Rose Research Online, Journal of Management Inquiry, 25 (2). pp. 199-213. ISSN 1056-4926, 2016.
- [11] Cadwalladr, C.: 'I don't feel comfortable defending my clothes. But if you've got the money to afford them, then buy something from me. Just don't buy too much', The Guardian, 2007.

[12] Ujević, D., Rogale, D., Hrastinski, M.: Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zrinski d.d., Zagreb, 2010.

Slike

1. Vivienne Westwood i Malcolm McLaren, 1974. - Guerra, P., Figueredo Grimaldi, H.: Today your Style, Tomorrow the World: Punk, Fashion and Visual Imaginary, The ModaPalavra e-journal, Florianópolis, 2018. str. 121.
2. T-shirt sa našivenim pilećim kostima, 1971.-1972. - Guerra, P., Figueredo Grimaldi, H.: Today your Style, Tomorrow the World: Punk, Fashion and Visual Imaginary, The ModaPalavra e-journal, Florianópolis, 2018., str. 131., originalni izvor: <http://butterflyeffects.tumblr.com/post/156119900/malcolmmclaren-and-vivienne-westwoods-shop> segundo licença CC-BY-NCND 4.0, 2018
3. Kolekcija "The Pirate" jesen/zima, 1981. - NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.) <https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>
4. Kolekcija "Witches", 1983. - NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.) <https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>
5. Kolekcija "Portrait", 1990. - NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.) <https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>
6. Kolekcija "Anglomania", 1993. - NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.) <https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>
7. Kolekcija Café Society, 1994. - NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.) <https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>
8. Kolekcija "On Liberty", 1994. - NSSG-CLUB, Vivienne Westwood's most iconic collections (11.03.2021.) <https://www.nssgclub.com/en/fashion/25872/vivienne-westwood-80-bday/image:335111>

9. Vivienne Westwood - British Fashion Council;
<https://artsandculture.google.com/exhibit/vivienne-westwood-fashion-and-activism/wQKC0Y4apC2qIg>, (23.01.2021.)
10. Moodboard za kolekciju "Sustainably naked"
11. Skice za kolekciju
12. Ilustracija i projektni crtež A
13. Ilustracija i projektni crtež B
14. Ilustracija i projektni crtež C
15. Ilustracija i projektni crtež D
16. Ilustracija i projektni crtež E
17. Ilustracija i projektni crtež F
18. Ilustracija i projektni crtež G
19. Ilustracija i projektni crtež H
20. Projektni crtež *crop topa*
21. Modeliranje prednjeg i stražnjeg dijela *crop topa*
22. Modeliranje rukava *crop topa*
23. Krojni dijelovi *crop topa*
24. Projektni crtež suknje
25. Modeliranje prednjeg dijela suknje I. dio
26. Modeliranje prednjeg dijela suknje II. dio
27. Modeliranje stražnjeg dijela suknje I. dio
28. Modeliranje stražnjeg dijela suknje II. Dio
29. Krojni dijelovi suknje
30. Izrađeni *crop top* s jastučićima